

IZDEVUMS NR. 1
2025. GADA SEPTEMBRIS

SVĒTKU AVĪZE

Alsungas bērnu folkloras kopa "Suitiņi"

ANCE SPROGE

Mīlie suitiņi un draugi!

Ir brīži, kad laiks sakārtojas dziesmās un soļos. Šī dzimšanas dienas avīze ir mūsu kopīgā atmiņu grāmata par bērnu folkloras kopu "Suitiņi" — no pirmajiem soļiem 1985. gadā līdz šodienai. Te sastopas paaudzes: tie, kas reiz stāvēja pirmajā rindā, un tie, kas šodien mācās suitu dziesmas un rotaļas.

*"Svinēsim
šos svētkus
kopā!"*

Paldies ikvienam vadītājam, dalībniekam un atbalstītājam, kas turējis dzīvu suitu valodu, dziesmu, rotaļas un stāstus. Paldies ģimenēm par suitu tradīciju atbalstīšanu un bērniem par drosmi kāpt uz skatuves.

Atverot šo izdevumu, veram kopējo albumu: hronikas, atmiņas, fotogrāfijas un balsis, kas veido mūsu kopīgo stāstu. Lai katra lappuse atgādina par kopības sajūtu, drauga smaidu un lepnumu, ka esam Suiti. Lai skan suitu dziesma, lai saglabājas un lai turpinās tradīcijas!

Atskats vēsturē

"Suitiņu" izveidošana

Alsungā dziedāšana un tradīciju kopšana dzīvo kopš seniem laikiem. Arī skolā alsundznieku bērni vienmēr ir dziedājuši un gājuši rotaļās. Pirmā ansambļa vadītāja Lidiya Jansone atceras, ka latviešu valodas un literatūras stundās folkloras sadaļa ļāva izmantot suitu mantojumu, bet pēc tam apgūto rādīt skolas un novada pasākumos. Skolotāja Jansone darbu Alsungas skolā uzsāka jau 1975. gadā, un no tā brīža bērni mērķtiecīgi mācījās kopt folkloras tradīcijas.

Bērnu folkloras kopa "Suitiņi" dibināta 1985. gadā. Tolaik viņi pirmo reizi piedalījās skatē "Pulkā eimu, pulkā teku" Kuldīgā. Priekšnesums izcēlās tik spoži, ka žūrija, negaidot pārējos dalībniekus, izlēma kopu virzīt uz galveno pasākumu Rīgā – "Ziemeļblāzmā". Tur "Suitiņi" sevi parādīja koši un izteiksmīgi, un drīz vien sekoja ielūgums uz Maskavu, lai dziedātu latviešu bērniem. Skolotājas Lidijas Jansones vadībā kolektīvs vairākkārt plūcis uzvaras laurus dažādos konkursos, stiprinot lepnumu par suitu dziesmu.

Vadītāju maiņa

Skolotāja Lidiya Jansone "Suitiņus" vadīja līdz 2000. gadam. Dodoties pensijā, viņa nodeva stafeti nākamajam vadītājam. Skolas ārpuskases organizatore pārzine Aina Verbele padomu meklēja pie suites Ilgas Leimanes, kura ieteica uzrunāt Guntu Matēviču – tobrīd arī Alsungas kultūras nama darbinieci. Gunta piekrita ar prieku un uztvēra "Suitiņu" vadību. Viņas vadībā kolektīvs turpināja būt par ilggadēju "Pulkā eimu, pulkā teku" konkursu laureātu, devās koncerttūrē ārpus Latvijas – uz Poliju, un vairākkārt piedalījās Dziesmu un deju svētkos, "Baltica" festivālos un Burdona festivālos. "Suitiņi" saglabāja skanējuma un soļa kvalitāti, turpinot nest suitu bērnu folkloras vārdu plašā pasaulē. Gunta Matēviča "Suitiņus" vada līdz 2020. gadam.

Suitiņi šodien

"Suitiņi" turpina darboties

Kopš 2020. gada bērnu folkloras kopas "Suitiņi" vadītāja ir Ance Sproģe. "Suitiņi" turpina kopt suitu tradīcijas, apgūst suitu novadā pierakstītās dziesmas, rotaļas un dančus, un ar lepnumu nes Alsungas vārdu pasaulē. Kopa regulāri piedalās "Pulkā eimu, pulkā teku" norisēs, kā arī uzstājas gan vietējos skolas un novada pasākumos, gan reģionālās norisēs – koncertos, svētkos un tematiskajās programmās. Ar katru priekšnesumu "Suitiņi" stiprina skanējumu, skatuves stāju un kopības sajūtu.

Šodienas "Suitiņi" ir bērni, kas mācās no skolotājiem un tradīciju nesējiem, savukārt spēku un iedvesmu saņem no vecākiem. Pateicoties šim kopdarbam, suitu valoda, dziesma un deja skan ne tikai mēģinājumos un koncertos, bet arī bērnu ikdienā – kā pašsaprotama piederības sajūta Alsungai un Suitu kultūrtelpai. Šie bērni ir rītdienas "Suitu sievu" un "Suitu vīru" ansambļu dalībnieki, kas turpinās tradīciju dzīvību nākamajās paaudzēs.

Skolotājas intervija

Lidija Jansone

1) Kāds bija Jūsu ceļš līdz "Suitiņiem"?

1975. gada septembrī strādāju Alsungas skolā un mācīju latviešu valodu, literatūru. Bija tāda situācija, ka skolas mācību daļas vadītāja Minka, kas pati bija krievu tautības un mācīja krievu valodu, aicināja veidot priekšnesumu mācību apvienības vadītājiem, kuri apmeklēja skolu. Skolas izcilie skolotāji demonstrēja savas stundas un tās tika apspriestas, vērtētas. Skolotājiem jau tas diezko nepatika, bet bija jādara, lai skolai būtu papildu punkti un labāka slava. Skolotājiem bija jādomā katru reizi kas jauns, lai sevi parādītu. Man bija pieredze, strādājot bibliotēkā ar bērniem, vadot etnogrāfisko ansambli "Gudenieku suiti", kā veidot kādu priekšnesumu.

Pēc kāda laika mācot bērniem par krievu autoriem Puškinu, Ļermontovu un citiem, demonstrēju savas atmiņas kapacitāti noskaitot no galvas divus šo autoru darbus. Bērni par to bija pārsteigti un teica, ka viņi nemūžam nevarētu tik daudz atcerēties. Tomēr, pierādīju, ka viņi to var un viņiem arī izdevās. Šī pieredze labi noderēja, jo ar bērniem mācījāties no sākuma pastāstīt par suitu lietām krievu valodā. Katram bērna bija jāizvēlas kāds priekšmets no muzeja un jāpastāsta. Metodiskā apvienība bija pārsteigta un ļoti apmierināta ar šādu priekšnesumu.

Tādas reizes, kad brauca kādi tāli viesi bija vairākas.

Tā ar bērniem veidojām mazus priekšnesumus, kuros demonstrējām savas zināšanas par folkloru un suitu burdonu. Izlēmu, ka vajadzētu nodibināt pulciņu.

Devāmies uz pirmo Pulkā eimu, pulkā teku skati 1985. gadā, kurā ieguvām pirmo vietu. Izejot skati, kolektīvu varēja reģistrēt kā folkloras kopu. Tā radās "Suitiņi".

2) Kā Jūs raksturotu bērnus, kuri darbojās suitiņos?

Vairumā bija bērnu, kuriem bija bijusi saskare ar suitu tradīcijām un dziedāšanu. Daži bērni sāka interesēties, nebūdami saistīti ar suitu kultūru, bet viņi pieteicās dziedāt, jo redzēja, ka citi dzied un vēlējās piedalīties.

Manuprāt, šie bērni vienmēr ir bijuši dzīvespriecīgi. Viņi sāka mirdzēt no tā, ka redzēja publikas prieku un viņi bija tie, kas spēja radīt šos apstākļus.

3) Kas bija visizaicinošākais vadot folkloras kopu "Suitiņi"?

Vizizaicinošākais bija tas, ka mūsu jaunatnei ir un bija plašas intereses. Daudzi sporto, apmeklē pulciņus, brauc ekskursijās un kad jābrauc uzstāties, tad reizēm nevar tikt. Bija jau svarīgi, lai pie uzstāšanās būtu tie, kuri bija drošāki, kuriem balss īpašības labākas. Priekšnesumam bija jābūt labā kvalitātē. Tāpēc nācās piesaistīt savus bērnus.

4) Kādi ir Tavi spilgtākie iespaidi no kopā piedzīvotā?

Es domāju, ka, pirmkārt sarīkojums Pulkā eimu, pulkā teku Alsungā. Kas bija reģionāls sarīkojums, kurš prasīja daudz pūliņu un bērni sevi ļoti labi parādīja.

Tad mums bija arī vairākas filmēšanas. Viena no tām notika līdz pat vieniem nakti.

*Par to filmēšanu
varētu veselu
romānu uzrakstīt.*

Nevarējām sagaidīt filmētājus, jo bija solīts, ka ieradīsies desmitos no rīta, bet ierodas divos pa dienu. Filmētāji pat nedevis ziņu, ka viņi kavēs un mēs tik gaidām. Pati filmēšana bija interesanta. Pirmos ierakstīja mūzikas skolas "Mazos suitiņus", kurus rakstīja vairākas reizes, jo nevarēja ierakstīt dēļ akustikas. Mēs jau sākām uztraukties, ka, ja viņus nevar ierakstīt, tad jau mums nemaz nav nekādas izredzes, bet mūs ierakstīja ar pirmo reizi, jo burdonam nav atskaites punkta.

*Tajā pašā dienā bija
arī izlaidums, kur visi
jaunieši gribēja
ierasties.*

Gandrīz ar to filmēšanu čiks vien būtu, ja es nebūtu paredzējusi dažādas vietas un lietas. Pēc filmēšanas filmētājiem bija jābrauc uz gulēšanu, kur viņiem bija tikai tukšas nāras (gultas) bez gultas veļas. Man bija arī tā jāpagādā, kaut gan viņiem bija pieteikts, ka jāpaņem sava gultasveļa. Tas bija brīnums, ka varēju noturēties un to visu sakārtot. Tāpēc šī filma man ir ļoti dārga.

5) Ko "Suitiņi" ir devuši Tavai personīgajai izaugsmei?

Suitiņiem bija daudz jāuzstājas un apstākļi bija katru reizi citādāki.

*Strādājot es zināju, lai kā tu
noslīpētu priekšnesumu, lai
kā tu esi sagatavojies,
vienmēr var gaidīt kādu
pārsteigumu.*

Mainījusies telpa, mainījušies apstākļi, piemēram, atsūtīts mazāks autobuss un jāsaspiežas visiem. Ir bijuši visādi ierobežojumi - reiz netikām uz naktsmītņiem un nācās doties uz gājieniem bez mantu nolikšanas. Paspējām uz gājiena sākumu. Ir braukts ar autobusu, kuram pusceļā uz Rīgu izbeidzas siltums. Bērniem zobu neturējās.

Šādi atgadījumi ir bijuši daudzi un man ir mācījuši būt elastīgai un vienmēr gatavai. Nedrīkstēju būt bikla un vienmēr vajadzēja par sevi pastāvēt. Tādēļ smejos, ka man ir elastīgi asinsvadi.

6) Ko novēlētu šodienas un nākotnes "Suitiņiem"?

*Dziedāt un vēlreiz
dziedāt!*

Man ir bijuši tādi, kuri sākumā domāja, ka neko nevar un viņus iedrošinot, viņiem izdevās.

Liela nozīme ir vecākiem, kuri piestrādā un padomā. Maniem bērniem bija mācīts, ka arī jānovērtē skolotāja, piemēram, puķes bija sagatavotas un tika ieliktas vāzē, lai nenovīst. To jau bez vecāku pamācības bērns neizdomās.

Ticēt sev, ka paši var un radīt sevī to vērtības sajūtu.

Gunta Matēviča

1) Kāds bija Jūsu ceļš līdz "Suitiņiem"?

Ļoti ātrs. 2000. gadā aizgāja pensijā Lidiya Jansone un viņa vairs nevadīja Suitiņus. Ārpusklases organizatore bija gājusi pie Leimaņu Ilgas un viņa bija ieteikusi mani. Un es jau tā arī gribot negribot biju ar suitiņiem saistīta, jo mana meita tajā laikā arī gāja Suitiņos. Un kā tad tas būs, ka nebūs jaunie suitiņi.

*Sievas ir un kam tad
nodos tālāk, ja nebūs
mazie, kas dzied.*

Un tā es sāku vadīt.

2) Kā Jūs raksturotu bērnus, kuri darbojās suitiņos?

Tie ir visādi bērni. Gada sākumā saskrien daudz bērnu un viņi nesaprot, ka tā nav izklaide. Palika tie, kuri varēja novilkt ē, nosaukt pantus un nebija doma, ka viņi varētu nenākt. Tad nāca palīgā skolotāji un vecāki, lai bērni apmeklētu mēģinājumus. Galvenais, ka iet mūzikas skolā un iemācās klausīties. Tad jau arī pašiem sāk patikt, kad sanāk. Nu visādi bērni bija, arī tādi, kas pāris reizes atnāca un aizgāja.

Tie, kas man visilgāk darbojās, man bija ļoti mīļi. Brīžiem likās, ka esmu ar viņiem vairāk kopā nekā viņu vecāki. Mēs visur devāmies kopā - uz Baltiku, Pulkā eimu, pulkā teku, festivāliem un Dziesmu svētkiem.

3) Kas bija visizaicinošākais vadot folkloras kopu "Suitiņi"?

Saturēt viņus, lai viņi dziedātu. Reizēm bērni negribēja nākt uz mēģinājumiem, piemēram, vasarā, kad gatavojāmies Dziesmu svētkiem vai Burdona festivālam.

Tad pat nācās viņus raut ārā no ezera, lai varam izmēģināt. Protams, ka siltā laikā viņi negribēja mēģināt, bet tas bija jādara un viss.

Reizēm bērni darbojās paralēli kādā citā pulciņā. Tad vajadzēja saorganizēt mēģinājuma laikus tā, lai paspēj visur.

4) Kādi ir Tavi spilgtākie iespaidi no kopā piedzīvotā?

Man bija tāds mazs bariņš uz Dziesmu svētkiem un bijām pirmo reizi Mežaparkā. Pēkšņi vienam no bērniem paliek slikta dūša. Mēs devāmies pie ātrās palīdzības, lai palīdz un viņi saka, ka bērns jāved uz slimnīcu, bet es esmu viena pati. Man taču tiem pārējiem jāiet līdzī uz skatuvi un tam vienam atkal vajag kādu pieaugušo, kas brauc līdzī. Es nevaru atstāt nevienu no viņiem. Labi, ka Aīda Vanaga atskrēja mani nomainīt un brauca līdzī uz slimnīcu.

*No tās reizes es vairs
viena nebraucu, arī ar
pieciem bērniem.*

Reiz braucām uz Baltiku ar suitenēm. Pa nakti viens bērns visu laiku vemj. Abas ar Ausmu Ķēdi gulējām katra savā pusē un darījām ko varam. No rīta vedu bērnu uz slimnīcu.

Tad mums bija interesants ceļojums uz Franciju. Tur jau ar' neiztikām bez piedzīvojumiem. To nemaz nevar stāstīt.

Reiz aizbraucām uz Sēliju, manējie dziedātāji jau bija lieli. Šie ņēma un sakāvās. Ar ko, kāpēc, es nezinu. Viņi bija lieli cilvēki un es jau viņus vairs tā nevaktēju. No rīta paši tik stāstīja, ka ar kaut kādiem vietējiem bija sakāvušies.

5) Ko "Suitiņi" ir devuši Tavai personīgajai izaugsmei?

Man vispār interesantāka dzīve ir bijusi. Noteikti savādāka, nekā tikai kultūras namā. It sevišķi, kad viņi jau bija izauguši un viņiem padevās tas, ko viņi darīja. Tad jau arī viņiem patika viss.

6) Ko novēlētu šodienas un nākotnes "Suitiņiem"?

Turpināt Alsungas un suitu tradīcijas. Mūsu devīze bija, ka esam Suitu sievu mantinieki. Nu, tad novēlu viņiem arī turpināt būt mantiniekiem.

Ance Sproģe

1) Kāds bija Tavs ceļš līdz "Suitiņiem"?

Biju pāris gadus dziedājusi "Suitu sievās" un mazliet iepazinusi suitu tradicionālo dziedāšanu, tradīcijas un dzīvesveidu.

Gunta Matēviča bija beigusi vadīt šo kopu un tika meklēta cita vadītāja.

Man piedāvāja un es piekritu. Tajā laikā biju tikai sākusi studēt pedagoģiju. Šis bija kārtējais izaicinājums, kurš ilgst jau piekto gadu.

2) Kā Tu raksturotu bērnus, kuri piedalās šajā folkloras kopā?

Bērni, kuri nāk dziedāt ir gaiši un mīļi. Dažiem dziesmu vārdi pielīp bez pūlēšanās, dažiem vārdi jāmacās ilgāk.

Solisti ir centīgi un drosmīgi.

Nav jau nemaz tik viegli dziedāt daudzu skatītāju priekšā. Ļoti priecājos par visiem, kuri saņem drosmi uzstāties.

3) Kas ir pats izaicinošākais, vadot šo kopu?

Manuprāt, vadīt folkloras kopu vien ir liels izaicinājums.

Vēl jo vairāk, ja tie ir bērni. Skolotājam ir jāvelta laiks dziesmu sameklēšanai, iemācīšanai un jāspēj motivēt bērnus uzstāties. Cenšos viņus iedvesmot, rādot piemēru, jo dziedu suitenēs.

4) Kādi ir Tavi spilgtākie iespaidi no kopā piedzīvotā?

Mums ir gājis dažādi. Pats brīnišķīgākais, ko atceros no mūsu pirmā brauciena uz reģionālo pasākumu Pulkā eimu, pulkā teku Liepājā, bija meiteņu dziedāšanu šoferim.

Viņas bija tik ļoti iedvesmotas no redzētā, ka sāka dziedāt pašas.

Tā katru reizi braucot mājās no kāda pasākuma bērni dzied autobusā.

5) Ko "Suitiņi" ir devuši Tavai personīgajai izaugsmei?

Darbojoties ar bērniem nekad nevari zināt, kad būs kāds pārsteigums. Reizēm kādam trūkst kaut kas no tautastērpa, reizēm pēkšņi saslimst, reizēm nav īstā oma, lai uzstātos. Man kā pedagogam ir jābūt gatavai dažādām situācijām. Tas noteikti norūda un sagatavo neparedzamajam.

6) Ko novēlētu šodienas un nākotnes "Suitiņiem"?

Būt lepniem par to, ko viņi dara un nekad nekaunēties vilkt tautastērpu. Turpināt dziedāt un nebaidīties kāpt uz skatuves. Ne katrs to var izdarīt.

Atmiņu lappuses

2006. gads, Suitiņu nometne

2006. gads

2006. gads, Suitiņu nometne

2006. gads, Suitiņu nometne

2006. gads, Rīgā

2006. gads, Suitiņu nometne

2006. gads, Rīgā

2007. gads

2008. gads, Snēpelē

2008. gads, Snēpelē

2008. gads, Rīgā

2008. gads, Rīgā

2010. gads, Rīgā

2011. gads, Rīga

2012. gads

2012. gads, Rīga

2012. gads, Rīga

2012. gads, Kalnciema tirgū

2014. gads, Alsunga

2014. gads, Alsunga

2015. gads, Francija

2015. gads, Alsunga

2016. gads, Alsunga

2015. gads, Rīga

2017. gads, Dzērbene

2017. gads, Kuldīga

2018. gads, Līvāni

2017. gads, Kuldīga

2017. gads, Taurene

2010. gads, Rīgas arēna

2019. gads, Iecava

2019. gads, Iecava

2018. gads, Ventspils

2019. gads, Druvas skola

2022. gads, Alsunga

2022. gads, Liepāja

2022. gads, Liepāja

2023. gads, Cēsaine

2023. gads, Cēsaine

2024. gads, Zasa

2025. gads, Liepāja

Bijušo dalībnieku novēlējumi

Ko Tu vēlētos novēlēt šī brīža vai nākotnes folkloras kopas dalībniekiem?

Visu darīt ar prieku un lepnumu.

Esiet lepmi par to ko darat!

Izturību, pacietību un citreiz arī ieklausīties audzinātājā, jo visticamāk, viņai ir taisnība!

Izturību :)

Atpūties

Līdz sirds dziļumiem izjust piederību suitiem, lai tas dod lepnumu un spēku pastāvēt par Latviju un latviskām vērtībām.

Turpināt uzturēt mūsu unikālo kultūru dzīvu!

Ar lielu interesi un degsmi iesaistīties, ja tas patīk un dod gandarījumu!

Turās! Nav jau pat jārada nekas jauns! Vajag tikai saglabāt un nosargāt esošo!

Izturību un vismaz vienreiz aizbraukt uz dziesmu un deju svētkiem, tās ir neaizmirstamas atmiņas un burvīga pieredze, ko katram latvietim vajadzētu piedzīvot

Dariet un piedalieties visur. Tas bagātina redzesloku un paplašina varēšanu.

Galvenais būt iekšā un ticēt sev.

Un.. arī pedagogam/skolotājam/vadītājam ir jābūt tādām, kurš iedvesmo, dod vēlmi gribēt darīt un nebaidīties, nekaunina. Tad arī viss būs lieliski!

Man ir patīess prieks par bērniem, kuri darbojas folklorā! Lai šī darbošanās Jums sagādā ne tikai prieku, bet arī jaukas atmiņas!

Esiet tajā ar sirdi! Cieniet mūsu tautas tradīcijas!

Saglabāt esošās vērtības un meklēt jaunas un drosmīgas pieejas folkloras popularizēšanai

Turpināt nest Alsungas vārdu un tradīcijas!

Izbaudīt to, ka esi!

Priecāties par iespēju kopā dziedāt un izbaudīt visus interesantos pasākums, kuros piedalāties!

Dziediet skanīgāk, lai jūs var dzirdēt visur!

Izkopt tradīcijas un popularizēt tās.

Dziedāt tikpat ilgi kā mēs "Suitiņi" dziedājām un nezaudēt interesi par folkloru, dziedāšanu arī pēc skolas pabeigšanas, jo kas cits uzturēs mūsu latviešu folkloras vērtības ja ne mēs.

Šī avīze tapusi sadarbībā ar biedrību EKC Suiti, Lidiju Jansoni, Guntu Matēviču, Alsungas Amatu māju, Pulkā eimu, pulkā teku, u.c.

"Finansiālais atbalsts saņemts Kurzemes plānošanas reģiona īstenotās "Kurzemes kultūras programmas 2025" ietvaros VKKF mērķprogrammā "Latviešu vēsturisko zemju attīstības programma"

KURZEMES
PLĀNOŠANAS
REĢIONS

Latviešu
vēsturiskās
zemes

VALSTS
KULTURKAPITĀLA FONDS